کشانەوەی ئەمریکا لە سوریا...؟ ... هەندرێن شێخ راغب

گۆشەی یەکەم:

یەکێك لە دەرهاویشتە مەترسیدارەکانی کۆتایی شۆڕشی ئەیلول(1974)، دروستکردنی دۆخێکی دەروونی بوو لای تاکی کورد، کە هەرکاتێك دەوڵەتێکی بەهێزی جیهانی، یان ئیقلیمی، وازی لە کۆمەکو پشتیوانی کورد هێنا، ئەوا لەڕووی مەعنەوییەوە یەکسەر وا دەزانین دنیا کۆتایی پێدێتو شەوی تاریك دەست پێدەکات. بەداخەوە ئەم دۆخە دەروونییە هەتا ئێستاش بە تۆخی لە لای ئێمەی کورد ماوە. وەك بڵێی شۆڕشمان پێ نەکرێت، ئەگەر دەوڵەتێك یان هێزێکی جیهانی لە پشتمان نەبێت، هەرچەندە ئەمە ڕەهەندی جیۆسیاسیو جیۆپۆلەتیکو جوگرافی خۆی هەیە، چونکە کوردستان شوێنێکی پڕ لە نەخشەو پلانو زەوی پڕ ململانێیە لەم بارەیەوە، بەڵام ئەمە بابەتی ئێستای ئێمە نیە لەم وتارەدا.
گەلی کورد بەهەموو شێوەیەك دەبێت ئەم دۆخە دەروونیە تێك بشکێنێت.

گۆشەی دووەم:

دوو ئەزمونی کشانەوەی ئەمریکا: یەکەم: ساڵی (1991) ئەمریکا کوێتی لە چنگی بەعس دەرهێنا، بەڵام نەهاتە ناو بەغداو پاشەکشەی کرد، ئەمەش صەدام حوسێنی مەست کردو هەوای پەلاماردانی کوردو شیعەی گرت، ئەوەبوو، کۆڕەو کرا، ئەمریکا گەڕایەوەو لەناو ئەنجومەنی ئاسایش پشتیوانی دروستکردنی هێڵی سیو شەشی کرد بۆ کورد لە عێراق، بەم فۆرمە گەڕایەوە؟؟.

دووەم: زۆری بەسەر نەچووە، لەم ڕۆژانە بوو کە باراك ئۆباما گوتی ئەگەر دەربچم بەسەرۆکی ئەمریکا، تەواوی هێزەکانمان لە عێراق دەکشێنینەوە، ئەوکات دەنگۆیەکی زۆر گەورە دروست بوو کە بەعسیەکان دەگەڕێنەوە، ئێران بەتەواوی دەست بەسەر عێراقدا دەگرێت، تورکیا دێت، کورد دەخورێت…ئیدی دنیایەك سیناریۆی دیکە، ئەوەبوو ئۆباما هاتو تەواوی سەربازەکانیشی لە عێراق کشاندەوە، بەڵام چی روویدا؟ داعش هات، عێراق کەوت، بۆ ئێرانیشەوە؟؟ هاواریان کرد بۆ گەڕانەوەی ئەمریکا، هاتەوە.
بۆیە دەشێ بڵێم کشانەوەی تەواوی ئەمریکا لەسوریا، مانای

گەڕانەوەیەکی بەهێزیەتی بۆ سوریا.

گۆشەی سێیەم:

تورکیا پەلاماری عەفرینی دا بە بیانوی تیرۆرو مەترسی ئاسایشی خۆی، تورکیا ئێستا هەڕەشە دەکات بە داگیرکردنی رۆژهەڵاتی فوڕاتو رۆژئاوای کوردستان، هەر بە بیانوی ناسەقامگیری سنورەکانیو داعشو تیرۆر؟؟.بەڵام کاتێك ئەمریکا بەفەرمی لەسوریا دەکشێتەوە، شتێکی گرنگ روو دەدات، ئەویش گۆڕینی ناونیشانی شەڕەکەیە، لە ناوی شەڕی داعش، ئیدی ناونیشانی هەرە زیندوو(دەستپێکردنی شەڕی کوردو تورکیا) یە، بۆیە ئێستا کە ئەمریکا دەکشێتەوە مانای وایە داعش مەترسی گەورەی نەماوە، کە تورکیا هێرش بکات، مانای وایە پەلاماری کورد دەدات، پرسیار ئەوەیە تورکیا رۆژئاوای کوردستان داگیردەکاتو نقەی لەوە نایەو وەك ئێستای عەفرین دەبێت،؟ بەچونم وایە نەخێر. بەڵکو یەکێك لە پێشهاتەکان ئەوەیە ئەمریکاو چەندین دەوڵەتی دیکە، تورکیا وەك صەدام مەست دەکەن، پەلاماری پێ دەدەن، دوایش هەر خۆیان لەناو ئەنجومەنی ئاسایش بڕیارێك بەناوی ناوچەی ئارامو پاراستنی کەمایەتیەکانو یان باکوروو رۆژهەڵاتی فورات دەردەکەنو سوریاو تورکیاو روسیایش دەخەنە ناو تەڵەیەکی گەورەوە، وەك ئەوەی دوای کشانەوەی ئەمریکا بەهۆی هێڵی سیو شەش بە عێراقیان کرد؟. دەشێت هەر خۆیان مەیدانەکە بۆ تورکیا چۆڵ بکەن، بڵێن فەرموو کورد بکوژە، کوردستان داگیربکە، وەرە ناو سوریا..بەڵام دوایی توند قوڕگی بگرن. مادام ئەزمونی لەمجۆرە هەیە دەشێت قەناعەتێك بەم گۆشەیە بکەین. ئەمە لەبەر خاتری چاوی جوانی کورد نیە، بەڵکو ئەردۆغانو ستافەکەی قاچیان زۆر لە بەڕەکەی خۆیان راکێشاوە.

گۆشەی چوارەم:

روسیا زۆر بە دوورخستنەوەی تورکیا لە ئەمریکا ماندوو بووە، چاوپۆشی زۆری لە کردەوەکانی تورکیا کرد، هەموو هەوڵێك دەدات تورکیا ببێتە هاوبەشێکی ستراتیژی بۆ روسیا، هەر بۆ نمونە سیستەمی موشەکی ئێس 300 دەفرۆشێتە تورکیا، کە ئەمریکای زۆر هەراسان کردووە. لەهەموو بابەتو سیناریۆو سیاسەتەکانی ناو سوریا، روسەکان دەستی تورکیایان راکێشاوەو کورسی گرنگیان داتەوە تورکەکان، بۆیە کاتێك تورکیا موشەکی پاتریەت لەئەمریکا دەکڕێت، کاتێك لە ئەمریکا نزیك دەبێتەوە، روسیا ئەگەر هیچ نەکات، خۆ دەبێت ئەوەی چەندین ساڵە لە سوریا بۆی تەنازوول کردووە، لێی وەربگرێتەوە. بۆیە نزیك بونەوەی ئەمریکاو تورکیا، دەرفەت دروست دەکات، ئەمجارە کوردو

روسیا لەیەکتر نزیك ببنەوە، تورکیا ناتوانێت هاوسەنگی ئەمریکاو روسیا بەمجۆرەی ئێستا رابگرێت، روسیا لە تورکیا قبوڵ ناکات تەواوی رۆژهەڵاتی فوڕاتو باکوری سوریا داگیربکاتو هەیمەنەی گەورەی خۆی دروست بکات، ئەوەی لە عەفرین بۆی کرد، بۆ خاتری ئەوەبوو لە ئەمریکا دوورکەوتەوە، بەڵام کاتێك دەچێت موشەکی پاتریۆتی ئەمریکی دەکڕێت، مانای پێچەوانە بونەوەی هاوکێشەکانە، ئەمەش دەرفەتی ئەوە دەداتە کورد لەسوریا بەهۆی روسەکان زەبر لە تورکیا بوەشێنێتو بەرگری بکات، بە کۆمەکی روسەکان. ئەمەش بەرژەوەندی روس دروستی دەکات، نەوەکو چاوی جوانی کورد؟؟.

گۆشەی پێنجەم:

سەرچاوەکانی ناو کۆشکی سپی، ئاماژە بەوە دەکەن، کە تەواوی راوێژکارەکانی کۆشکی سپی، جۆن بۆڵتۆن راوێژکاری ئاسایشی ئەمریکا، زۆرێك لە ژەنەڕاڵو ئەفسەرەکان، زۆرێك لە گۆنکرێسمانەکان، زۆر دژی ئەم بڕیارەی سەرۆك ترەمپن، ناکۆکی زۆر لەم بارەیەوە هەیە، ئەمەش دۆخێکی هەستیار دروست دەکات، کە کورد لەسوریا هەوڵ بدات، ئەم دۆخە هەستیارەی ئەمریکا باش مامەڵە بکات، لانی کەم مانەوەی ئەو هێزانەی کە بڕیاربوو ناوچەیەکی ئارام لەنێوان تورکو کورد دروست بکەن لەڕۆژئاوای کوردستان. واتە نابێت بڕیاری کۆتایی بدەین، لەسەر خیانەتی ئەمریکا لە بەجێهێشتنی کورد بەتەنیا لەناو گەلەگورگی ناوچەکە، واقیعییە ئەگەر بڕوامان بەوە بێت، هێزە نێودەوڵەتییەکان ڕێگا نەدەن قەسابخانەی کورد دروست بێت، چونکە ئاسایشو بەرژەوەندی خۆیان وا دەخوازێت، هەر زوو بەریتانیا ڕەخنەی لەم بڕیارە گرت، ئیسرائیل دژ بوو، ئەوروپیەکان مەترسیان هەیە. یەکێك لە ڕاوێژکارەکانی کۆشکی سپی گوتی: کشانەوەی ئەمریکا لە سوریا لێدانە لە هاوپەیمانیەتی عەرەبی-ئەمریکی، عەرەبەکان نایانەوێت ئێرانو تورکیا کۆڵەگای ناو سوریا بن، چونکە پانتایی جیۆسیاسی خۆی هەیە کە هەڕەشەی ڕاستەوخۆن بۆ ئەمنی عەرەب. ئەمەش گۆشەیەکی دیکەیە، کە قسە زۆر هەڵدەگرێت.

گۆشەی شەشەم:

کورد کارەکتەرێکی نا دەوڵەتییە، گروپە، دەوڵەت نیە، کیانی فەرمی نیە، وەك نوێنەری ئەمریکا بۆ کاروباری سوریا وا وەسفی کردین، کە گوتی. مامەڵەی ئێمە لەگەڵ ئەم گروپە نا دەوڵەتیانە، تاکتیکیە، هەر کاتێك ئیشمان پێ نەمان، وازیان لێ دەهێنینو دەوڵەتێکی بەهێزی وەکو تورکیا بەمانە ناگۆڕینەوە. ئەمە ڕاستە..بەڵام جێگای باوەڕ

نیە بۆ کورد، لەبەرچی؟ بۆ نمونە ئێستا جەنگەکانی ناوچەکەو جیهان، یان بەڵام سیاسەت گروپە نا دەوڵەتییەکان دەیکەنو ئەنجامی دەدەن، حوسییەکان لە یەمەن، حزب اللە لە لوبنان، حەشدی شەعبی لە عێراق، بەرەی نوصرەو شام لە سوریا، پەیەدەو سوریای دیموکرات لە سوریا، لەهەموشی گرنگتر داعش، داعش گروپێکی نادەوڵەتی بوو کە ئەمریکاو جیهانی هێنایە سەرخەت، بۆیە گروپە نا دەوڵەتییەکان ژێر گرنگنو ئەمریکا راست ناکات، گەلی کورد لەسوریا بەمجۆرە سیاسەتانە نا بێت مەوقیعی گرنگی خۆی لە بیر بچێت. بەمجۆرە بێت کە ئەمریکا سوریا جێبهێڵێت، تورکیا بێتە ناو خاکی رۆژئاوای کوردستان، هەمان مانای هەیە، چۆن؟ چۆن سەربازەکانی ئەمریکا بۆ دەوڵەتی سوریا بیانین، سەربازی تورکیش بیانین، هەر دەبێت لەناو سوریا بڕۆنە دەرەوە.

گۆشەی حەوتەم:

راست ناکەین ئەگەر بڵێین کشانەوەی ئەمریکا لە سوریا، کاریگەری مەعنەوی‌و دەرونی لەسەر کورد نا بێت، وەك لە گۆشەی یەکەم رونم کردەوە، بەڵام شتێك هەیە هێز دەبەخشێتە من، ئەویش لەدوانی بەرپرسانی رۆژئاوای کوردستانە، کە ساڵانی رابردووش هەمیشە گوتویانە تەنها پشت بە گەلی خۆمان دەبەستین‌و دەزانین روسیاو ئەمریکا تاسەر دەستی ئێمە نین، تەنها گەل سەرچاوەی پشتیوانییە، بەس کێشەکە ئەوەیە ئایا ئێمەی کورد بەرگەی ئەم هەموو چەکو چۆڵو فڕۆکەو سوپاو دەوڵەتە دەگرین، لەلایەك هەڕەشەکانی تورکیا، لەلایەك گورگەکەی دیمەشق کە بەردەوام نکۆڵی لە بونی جوگرافیاو کیانی کوردی دەکات لەناو سوریا؟؟ ئیرادەی کورد نا بێت تێك بشکێت، دوای کۆڕەوی گەورەی کورد، کیانی کوردی لەدایك بوو کە کەس چاوەڕێی نەدەکرد. کەواتە وەك چۆن رابردوو نەتواینەوە، داهاتوش بەردەوام دەبین.
من دڵنیام گۆشەی دیکەش لە داهاتوو لەسەر پرسی کورد، لەسوریاو عێراقو تورکیاو ئێران، ژێر دەنێ ناو باسو خواسەوە، جارێ ئەمە با سەرەتا یەك بێت.